

Informatiebrief aan de Raad

Zaaknummer: Z - 25/099071
Datum: 24 februari 2026
Onderwerp: Stand van zaken programma Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)
Bijlage(n): Geen

Geachte Raad,

Met deze raadsinformatiebrief informeren wij u over de voortgang van het programma Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO). In april 2025 bent u geïnformeerd over de uitkomsten van de toen gehouden dialoogsessie. Deze brief vormt daarop een vervolg.

In de raadsvergadering van 4 november jl. is aandacht gevraagd voor de verkoop en het schenken van alcohol aan minderjarigen in Wassenaar. In deze brief lichten wij toe welke stappen binnen het programma OKO worden gezet die aansluiten bij dit onderwerp.

Achtergrond OKO

Sinds 2024 neemt de gemeente Wassenaar deel aan het programma Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO). Dit programma richt zich op het creëren van een gezonde en kansrijke omgeving voor jongeren door het versterken van de mentale gezondheid, het voorkomen van middelengebruik en het versterken van de positieve leefomgeving van jongeren.

OKO werkt vanuit vier leefdomeinen: gezin, school, peergroep en vrije tijd. De basisdoelgroep bestaat uit jongeren van 10 tot 18 jaar, met ruimte om hiervan af te wijken wanneer dit vanuit preventief oogpunt wenselijk is. Het programma is gebaseerd op het IJslands Preventiemodel, een wetenschappelijk onderbouwde aanpak die inmiddels in 61 Nederlandse gemeenten wordt toegepast.

Door structurele monitoring krijgen we beter inzicht in wat jongeren nodig hebben. OKO verbindt daarbij bestaande initiatieven en beleidsterreinen, zoals veiligheid, zorg, cultuur, sport en onderwijs. Maatschappelijke partners ervaren veel energie en bereidheid om samen te werken. Bovendien ondersteunt het model doelgerichte en wetenschappelijk onderbouwde keuzes.

OKO werkt met een aanpak die elke twee jaar herhaald wordt, en die bestaat uit vier fasen:

1. Monitoring
2. Dialoogsessie
3. Beleidsvorming
4. Uitvoering

Wassenaar bevindt zich momenteel in de afronding van fase 3, en zet de eerste stappen richting fase 4.

Stand van zaken

Fase 1 – Monitoring: Onder leerlingen uit klas 2 en 4 van het voortgezet onderwijs (Rijnlands Lyceum, Adelbert College en de American School of The Hague) is een vragenlijst afgenomen. Het betreft hier minderjarige jongeren. De vragenlijst geeft inzicht in welzijn, alcohol-, drugs- en tabaksgebruik en beschermende en risicofactoren.

De uitkomst van de monitoring bepaalt waar het OKO-programma zich op richt. De belangrijkste resultaten uit de monitor zijn:

- meisjes ervaren gemiddeld meer stress en hebben een slechtere mentale gezondheid dan jongens;
- alcoholgebruik is wijdverbreid: een kwart van de jongeren heeft recent alcohol gedronken en een vijfde heeft binge-gedronken;
- ouders spelen een cruciale rol: betrokken ouders verkleinen het risico op middelengebruik;
- alcohol wordt vaak thuis of via ouders verkregen;
- sporten hangt samen met minder roken, maar juist met meer alcoholgebruik;
- jongeren die regelmatig laat buiten zijn of zonder toezicht afspreken, gebruiken vaker (verdovende) middelen.

Fase 2 – Dialoogsessie: Op 8 april 2025 kwamen 65 betrokkenen bijeen, waaronder ouders en medewerkers van scholen, zorgpartners, jongerenwerk, GGD Haaglanden en het Trimbos-instituut. Bij deze bijeenkomst werden gezamenlijk de onderstaande vijf speerpunten opgesteld.

Ouders

- Vergroten van bewustwording over hun rol in preventie;
- Stimuleren dat ouders elkaar ondersteunen in gezamenlijke afspraken over alcoholgebruik.

Vrije tijd

- Versterken van sport- en cultuurverenigingen in hun preventieve rol;
- Verbreden van het aanbod rondom talentontwikkeling en cultuur.

School (laatste jaren basisonderwijs en gehele voortgezet onderwijs)

- Versterken van een veilige en positieve leeromgeving o.a. door het bevorderen van een open dialoog tussen ouders, leerlingen en school.

Fase 3 – Beleidsvorming: Na de dialogosessie is het OKO-kernteam gestart met het uitwerken van concrete doelen. Deze vormen de basis voor het kiezen van passende interventies en activiteiten die in fase 4 worden uitgevoerd. Op basis hiervan bepalen partners gezamenlijk wát er wordt gedaan, door wie en hoe dit wordt gemonitord binnen de OKO-cyclus.

De doelen worden beleidsmatig verbonden aan de volgende gemeentelijke beleidsnota's:

- Sportvisie Wassenaar 2025;
- Beleidsnota Lokaal Jeugdbeleid Wassenaar 2026;
- Lokale Educatieve Agenda Wassenaar 2026-2037;
- Integraal Veiligheidsbeleid 2024-2027.

Daarnaast worden in 2026 de Startnotitie Lokaal Gezondheidsbeleid gemeente Wassenaar 2026 en de Startnotitie Kunst- en cultuurbeleid gemeente Wassenaar 2026 ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd, waarop de OKO-doelen zullen aansluiten.

Fase 4 – Uitvoering: OKO beweegt zich geleidelijk richting de uitvoeringsfase. Hierbij wordt intensief samengewerkt met externe partners. Inmiddels hebben twintig organisaties te kennen gegeven actief te willen bijdragen. Er is behoefte aan een duidelijk overzicht van de rolverdeling tussen organisaties en de gemeente, om de samenwerking, doelgerichtheid en effectiviteit van interventies te versterken.

De volgende acties zijn reeds uitgevoerd of in voorbereiding:

- In april 2025 ontving het OKO-kernteam de gezamenlijke resultaten van de gezondheidsmonitor van GGD Haaglanden. Scholen van voortgezet onderwijs ontvingen rond de zomer van 2025 hun schoolspecifieke rapportages en zijn hierover in gesprek met de GGD;
- Medio 2025 is een enquête uitgevoerd voor de Beleidsnota Lokaal Jeugdbeleid; de resultaten zijn meegenomen bij het opstellen van de OKO-doelen;
- Op 14 juli 2025 zijn 'Rookvrije Generatie'-tegels geplaatst bij het skatepark in het G. van Barneveldpark (in navolging van de tegels die Fit in Wassenaar reeds heeft laten plaatsen);
- De gemeente en lokale partners hebben actief campagne gevoerd rondom de landelijke ouderavond Nee tegen Vapen op 1 oktober 2025;
- Op 13 november 2025 vond een lezing plaats van Aletta Smits in Theater De Warenar met als thema "Hoe pubers keuzes maken". Met ruim honderd bezoekers was deze bijeenkomst succesvol;
- In de derde editie van 2025 van het GGD Epidemiologisch Bulletin is een artikel gepubliceerd over OKO in Wassenaar;
- Jongerenwerkers en boa's spreken actiever met jongeren en fungeren als rolmodellen, conform de uitgangspunten van OKO;
- GGD Haaglanden en de gemeente brengen het bestaande lokale aanbod voor NIX18-preventie in kaart en passen dit waar nodig aan;
- OKO sluit aan bij landelijke campagnes zoals De Week tegen Vapen en De Week van de Mediawijsheid, met online promotie en lokale acties;

- Jongerenwerk Gro-up is gestart met een sportpilot voor basisschoolleerlingen, scholieren in het voortgezet onderwijs en statushouders, gericht op verbinding en een soepele overgang naar het voortgezet onderwijs;
- Er vindt op dit moment een nalevingsonderzoek plaats bij lokale (sport)verenigingen. Gedurende dit proces worden de (sport)verenigingen geïnformeerd, en worden ze ook actief achteraf meegenomen in de uitslagen van dit onderzoek;
- Op dit moment wordt er gewerkt aan het lokale alcohol preventie- en handhavingsbeleid. Hierin worden de doelen en speerpunten van OKO betrokken;
- Wassenaar is sinds kort een JOGG-gemeente; OKO sluit aan bij de preventieve thema's van JOGG (Jongeren op Gezond Gewicht: een netwerk van gemeenten, maatschappelijke organisaties en bedrijven die sinds 2010 samen de omgeving van kinderen en jongeren gezonder maken);
- De samenwerking met de lokale bibliotheek wordt verder verkend, met focus op digitalisering en mentale gezondheid;
- Momenteel loopt een enquête onder ouders om hen beter te bereiken; de resultaten worden spoedig teruggekoppeld en gedeeld met partners;
- Er loopt een haalbaarheidsonderzoek naar alcoholvrije (kinder)evenementen, zoals de avondvierdaagse, jeugdtrainingen, Sinterklaasactiviteiten en ouderborrels;
- In de komende maanden wordt een nalevingsonderzoek uitgevoerd naar alkoholschenken bij lokale sportverenigingen en ondernemers;
- OKO wordt gefinancierd met de IZA-gelden (Integraal Zorgakkoord). De H5-gemeenten worden actief betrokken bij de voortgang van OKO in Wassenaar.

Vooruitblik

In fase 3 worden interventies geselecteerd die aansluiten bij de vastgestelde speerpunten. Deze interventies worden met maatschappelijke partners uitgewerkt tot concrete uitvoeringsafspraken, waaronder wie welke rol vervult en hoe de activiteiten in de praktijk worden georganiseerd. De uitvoering start in het tweede kwartaal van 2026, waarbij we stap voor stap toewerken naar een duurzame, preventieve aanpak die aansluit bij de leefwereld van jongeren in Wassenaar en gedragen wordt door maatschappelijke partners, ouders en jongeren.

Eind 2026 wordt opnieuw een gezondheidsmonitor afgenomen door GGD Haaglanden.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

drs. A.P.A. Oostermeijer,
gemeentesecretaris

drs. L.A. de Lange,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.